

11. The West did not stand up to Russia early enough, says Liz Truss. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-63146925>

12. Under Liz Truss, Britain is expected to double down on support for Ukraine. URL: <https://www.nytimes.com/2022/09/05/world/europe/liz-truss-ukraine.html>

Матеріал надійшов до редакції 15.05.2023 р.

УДК 327.7:341.3

Оксана Кручиніна,

доктор філософії, асистент кафедри політології та міжнародних відносин,
Інститут соціальних і гуманітарних наук,
Національний університет «Львівська політехніка»,
oksanakhar7@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6216-309

DOI 10.29038/2524-2679-2023-02-145-156

УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Проблема інтеграції України до НАТО набула особливого значення в контексті російсько-української війни. Ситуація вимагає глибокого аналізу проблем та перспектив співпраці між Україною й НАТО, що є актуальним для забезпечення національної безпеки. *Мета дослідження* – показати перспективи України та визначити ключові проблеми й перешкоди на шляху вступу до НАТО. Для досягнення поставленої мети використовували такі методи, як аналіз наукових публікацій, офіційних документів, заяв представників України та НАТО, а також аналіз статистичних даних.

Дослідження засвідчило, що, незважаючи на активну співпрацю між Україною та НАТО, існує низка викликів, котрі ускладнюють процес інтеграції. Серед них – нестабільна безпекова ситуація, внутрішні політичні проблеми, а також незгода окремих країн-членів НАТО. Водночас існують значні перспективи для зміцнення відносин, зокрема активна участь України в спільних місіях НАТО, посилення захисних здатностей України й готовність до політичних і соціальних реформ. Результати дослідження вказують на значні перспективи для зміцнення відносин між Україною та НАТО. Зокрема, простежено активну участь України в спільних місіях НАТО, збільшення оборонного потенціалу України через співпрацю з

НАТО, а також постійне зростання підтримки українського суспільства щодо вступу в Альянс.

Результати дослідження можуть бути корисні для розробки політичних стратегій щодо вступу України до НАТО й формування дієвого діалогу з альянсом у контексті сучасних викликів і загроз.

Ключові слова: НАТО, війна, інтеграція, план дій щодо членства.

Oksana Kruchinina,

Lviv Polytechnic National University,

ORCID ID: 0000-0002-6216-309

UKRAINE–NATO: PROBLEMS AND PROSPECTS FOR COOPERATION IN THE CONTEXT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

The problem of Ukraine's integration into NATO has become particularly important in the context of the Russian-Ukrainian war. The situation requires an in-depth analysis of the problems and prospects of cooperation between Ukraine and NATO, which is relevant for national security. The purpose of the study is to show Ukraine's prospects and identify key problems and obstacles on the way to joining NATO. To achieve this goal, the researchers used methods such as analysis of scientific publications, official documents, statements by representatives of Ukraine and NATO, and analysis of statistical data.

The study showed that despite the active cooperation between Ukraine and NATO, there are a number of challenges that complicate the integration process. These include the unstable security situation, internal political problems, and the disagreement of some NATO member states. At the same time, there are significant prospects for strengthening relations, including Ukraine's active participation in NATO's joint missions, strengthening Ukraine's defense capabilities, and readiness for political and social reforms. The results of the survey indicate significant prospects for strengthening relations between Ukraine and NATO. In particular, there is an active participation of Ukraine in joint NATO missions, an increase in Ukraine's defense potential through cooperation with NATO, and a steady growth of support for Ukraine's accession to the Alliance among the Ukrainian society.

The results of the study can be useful for developing political strategies for Ukraine's accession to NATO and for building an effective dialogue with the Alliance in the context of current challenges and threats.

Key words: NATO, war, integration, membership action plan.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації питання національної безпеки набуло першочергового значення, особливо перед обличчям багатогранних загроз, які спричиняють війни та військові конфлікти. Із появою інформаційних і сучасних технологій завдання значної шкоди противнику більше не залежить лише від відкритої збройної агресії. Іноді достатньо дестабілізувати окремі інфраструктурні об'єкти або вивести з ладу ключові соціальні, економічні чи військові ресурси країни.

Початок повномасштабної агресії російської федерації проти України 22 лютого 2022 р. ще більше підкреслив недоліки глобальної та регіональної систем безпеки. Ця ескалація конфлікту, який виник у 2014 р., [1] спровокувала зміну перспектив глобальної безпеки й поставила під сумнів світовий порядок, що виник після холодної війни. Дії росії стимулювали країни та міжнародні організації переглянути й адаптувати свої концептуальні підходи до формування національної безпеки. Інтеграція в НАТО стала пріоритетним рішенням для Фінляндії та Швеції, які обрали цей спосіб побудови національної безпеки в умовах російсько-української війни й загроз усьому світові. 29 червня 2022 р. на саміті НАТО Швеція та Фінляндія отримали офіційне запрошення до вступу в НАТО без виконання Плану дій щодо членства (ПДЧ). 4 квітня 2023 р. Фінляндія стала членом НАТО, а Швеція вже отримала згоду парламентів Туреччини й Угорщини. Україна також прагне вступити до НАТО прискореним шляхом за прецедентом Фінляндії та Швеції, однак, на жаль, наша держава не може отримати такий захист, як згадані вище європейські країни, у короткостроковій перспективі. Це зумовлено низкою чинників: по-перше – військовою активністю, по-друге – політичною неготовністю, по-третє – світовими загрозами.

Зі свого боку, Україна активно прагне до тіснішої співпраці з Альянсом, корегуючи власні політичну та економічну сфери задля підвищення ймовірності вступу до НАТО і ЄС. Інтенсифікація військових дій між Україною та росією спонукала НАТО стати більш проактивним у реструктуризації й розширенні своїх операцій [2]. Якщо першочергова підтримка обмежувалася нелетальною зброєю, то сьогодні з НАТО надходять чіткі сигнали про можливу більш чітку співпрацю.

Однак, попри перспективи членства, залишається низка проблем. Хоча залучення НАТО до забезпечення національної безпеки розглядається як позитивний фактор, однак воно також вимагає розв'язання поточних

проблем й ініціювання складних, багатоетапних, довгострокових операцій, які потрібно розпочинати якнайшвидше. У фокусі нашого дослідження – вивчення цих складнощів і перспектив співпраці між Україною та НАТО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальних питань національної безпеки в Україні стосується чимало праць, основоположне місце серед яких належить співавтору Стратегії національної безпеки України, багатьох законопроектів, концептуальних наукових стратегій та політичних програм у сфері національної безпеки України Г. Ситник [4], а також праці В. Циганова [5], В. Горбуліна й А. Качинського [6], В. Богданович [7]. Із дослідників теми в умовах війни доцільно виокремити Ю. Стужук, М. Шпура [8], О. В. Нестерцова-Собакарь [9]. Водночас питання залишається невисвітленим у контексті останніх подій, напередодні створення Ради чи Комісії Україна–НАТО.

Мета дослідження – розкрити перспективи України та визначити ключові проблеми й перешкоди на шляху вступу до НАТО.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети використовували такі *методи*, як аналіз наукових публікацій, офіційних документів, заяв представників України та НАТО, а також аналіз статистичних даних.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сильна й незалежна Україна має першорядне значення для євроатлантичної безпеки. Відносини між Україною та НАТО, що склалися на початку 90-х років ХХ ст. перетворилися на одне з найважливіших партнерств Альянсу. Після незаконної анексії Криму росією у 2014 р. співпраця між Україною й НАТО була посилена в кількох ключових секторах. Після повномасштабного вторгнення росії у 2022 р. і НАТО, і країни-члени Альянсу надають безпрецедентну допомогу Україні.

На Мадридському саміті НАТО в червні 2022 р., через чотири місяці після повномасштабної війни росії проти України, країни-члени Альянсу домовилися розширити комплексний пакет допомоги (КПД) і ще більше посилити підтримку України. Із лютого 2022 р. в рамках Цільового фонду комплексного пакету допомоги для України реалізується низка проєктів, які надають допомогу в різних секторах, як-от: бойові пайки; постачання пального (у тому числі авіаційного); військове взуття; медичні товари (у тому числі аптечки й фармацевтичні препарати); військове тренувальне обладнання; засоби виявлення та захисту від хімічних, біологічних,

радіологічних і ядерних речовин; обладнання для знешкодження вибухонебезпечних предметів; пристрої для боротьби з безпілотниками.

На різних стадіях розробки та реалізації перебувають інші проєкти. Зокрема, НАТО планує організувати або вже частково передала обладнання для поромів і понтонних мостів, укриття й генератори, машини швидкої допомоги та пожежні машини, паливні й водяні насосні машини, шини, акумулятори, зимовий одяг.

Водночас країни-члени НАТО значно збільшили двосторонню підтримку, не лише надаючи озброєння та техніку, а й проводячи навчання персоналу, щоб Україна могла реалізувати своє право на самооборону відповідно до Статуту ООН.

У довгостроковій перспективі Альянс розробляє проєкти на підтримку відновлення України. Ці довгострокові ініціативи передбачають співпрацю в таких сферах, як:

- оперативна сумісність у довгостроковій перспективі;
- розбудова оборонних інституцій;
- уроки, винесені з бойового досвіду;
- післявоєнна відбудова й реабілітація;
- медична та психологічна реабілітація [10].

Захищаючись від агресивного наступу РФ, країна зазнає щоденних людських жертв на лінії фронту, які формують найбільші втрати людського потенціалу України. У відповідь на це і населення, і уряд зміцнили свої стратегічні цілі щодо майбутнього членства в НАТО та ЄС. Населення очікує швидких рішень, які пов'язуються з прямою військовою допомогою, а уряд працює над тим, щоб якнайшвидше створити передумови вступу до НАТО [3].

Якби українці отримали підтримку у вигляді гарантій за статтею 5, то кількість людських жертв була би значно меншою. Однак, замість того, щоб пропонувати шлях до членства, члени НАТО продовжують наполягати на «значному розширенні західної військової допомоги». При цьому навіть якщо західна зброя не надійде в необхідному обсязі, українці не припинять воювати. У такому випадку поєднання відсутності своєчасної перспективи вступу до НАТО й недостатньої західної допомоги призведе до того, що в Києві складеться враження, що українці воюють наодинці. За таких обставин україномовірно, що українці виявлятимуть велику повагу до інтересів США та Європи як у веденні війни, так і в майбутніх альянсах, і у тому числі в НАТО [11].

На сьогодні громадяни України, уряд та й міжнародна спільнота розуміють, що членство в НАТО може запобігти подальшій ескалації

конфлікту й продовженню повномасштабних військових дій, тим самим підвищивши відчуття безпеки по всій країні. Підтримка спрощення шляху України до членства в НАТО зростає в Альянсі, що збільшує ймовірність того, що пропозиція стане офіційною під час великої зустрічі. Наразі члени НАТО зі Східної Європи висловлюють бажання, щоб Україна мала чіткий і недвозначний шлях до членства в Альянсі. Водночас деякі країни Південної Європи висловлюють занепокоєння, що зняття бар'єру для отримання Плану дій щодо членства може ще більше спровокувати російську агресію.

Тим часом у приватній обстановці Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг запропонував членам Альянсу, щоб вступ України до НАТО відбувся після війни, в обхід ПДЧ. Хоча такий підхід може потенційно прискорити вступ України до НАТО, однак він не передбачає жодних конкретних термінів або гарантій того, що Київ, урешті-решт, отримає одностайне схвалення щодо свого членства в Альянсі [3].

В українському уряді вважають, що Україна де-факто вже наблизилася до стандартів НАТО й залишається лише оформити цей статус де-юре. Україна прагне вступити до НАТО прискореним шляхом, відповідно до прецедента Фінляндії та Швеції. Адже, як уже зазначено вище, 29 червня 2022 р. на саміті НАТО Швецію й Фінляндію офіційно запросили до НАТО без виконання ПДЧ. 4 квітня 2023 р. Фінляндія стала членом НАТО, а Швеція вже отримала згоду парламентів Туреччини та Угорщини.

На нашу думку, суть очікувань України така: має бути ухвалене важливе рішення щодо надання Україні дієвих гарантій безпеки до моменту набуття нашою державою членства в Альянсі.

Але на сьогодні існує надзвичайно велика проблема – відсутність у НАТО консенсусу щодо членства України в Альянсі, адже вступ України до НАТО повинні ратифікувати всі члени Альянсу (на сьогодні їх 31). Очевидно, НАТО погоджується з тим, щоби Україна, зрештою, стала членом Альянсу після завершення війни, але перемога – це перший етап, а вступ до НАТО – другий. Фактично головним буде не питання щодо прийому України до НАТО, а питання про те, чи здатна Україна з допомогою західних партнерів деокупувати свої території [12].

Отож, в українському уряді вважають, що Україна фактично вже наблизилася до стандартів НАТО, і залишилося лише юридично оформити цей статус. Нині Україна очікує, що впродовж літа 2023 р. буде прийнято важливе рішення, яке надасть країні ефективні гарантії безпеки до набуття нею повноправного членства в Альянсі.

Розглядаючи основні бар'єри на шляху до вступу в НАТО, ключовим, звичайно, вважаємо війну. Вступ України до НАТО під час активних

військових дій є неможливим, оскільки це фактично втягне Альянс у нинішнє протистояння. Незважаючи на те, що росія незаконно окупувала частину території України, її законні кордони не оспорюються. Кордони країни були визнані міжнародним співтовариством, у тому числі росією, кілька разів – у 1991 р. під час укладення угод про створення Співдружності Незалежних Держав, у Будапештському меморандумі 1994 р., а також у двосторонньому Договорі про дружбу, співробітництво і партнерство 1997 р. претензії росії на українські території, у тому числі через фіктивні референдуми, були відкинуті Генеральною Асамблеєю ООН.

Якби війна закінчилася мирним договором між Україною та росією, який би включав взаємно узгоджену передачу територій, будь-які заперечення щодо «спірних кордонів» зникли б. Однак, на думку росії, сенс війни полягає не просто в припиненні війни, а в тому, щоб офіційно закріпити окуповані території за своєю власністю. Водночас сенс війни, на думку Заходу, – у припиненні війни й відновленні територіальної цілісності України.

Ще одним бар'єром на шляху до членства в НАТО є політична готовність. Це навіть більшою мірою стосується інституційної готовності.

Станом на вересень 2021 р. Україна продемонструвала значний прогрес в обох цих сферах. У політичному плані Україна неухильно орієнтується на Захід, роблячи членство в НАТО пріоритетом своєї зовнішньої політики. Керівництво країни неодноразово висловлювало рішуче бажання приєднатися до Альянсу, і ці настрої дедалі більше поділяє українське населення. В інституційному плані Україна зробила важливі кроки в реформуванні сектору безпеки й оборони відповідно до стандартів НАТО. Країна тісно співпрацює з Альянсом над низкою практичних аспектів у рамках Річної національної програми під егідою Комісії Україна–НАТО. Ці зусилля привели до значного покращення демократичного контролю над збройними силами, військової освіти, оборонного планування та інших сфер. Однак певні виклики залишаються. Існує потреба в подальших реформах, особливо в частині антикорупційних заходів, посилення демократичного врядування та зміцнення верховенства права. Членство в НАТО вимагає не лише виконання військових критеріїв, але й дотримання демократичних принципів і цінностей. І саме тут Україні ще є над чим працювати.

Третьою перешкодою є те, що Захід розуміє, що вступ України до НАТО може зіграти на руку пропаганді російського президента. У 2008 р. НАТО відхилило запити України та Грузії щодо членства, намагаючись не провокувати путінський режим. У результаті цього обидві нації постійно

стають мішенями для росії (Грузія – у 2008 р., Україна – у 2014 й дотепер), оскільки їм бракує «ядерної парасольки», яку міг би забезпечити Альянс. Подібні військові загрози також неодноразово висувалися й надалі загрожують Молдові.

Потужна як військова, так і політична підтримка Заходом України мотивує російську пропаганду до тотальної брехні. Путін та його пропагандисти твердять, що їхнім опонентом у конфлікті є не просто нестабільна сусідня країна, а об'єднані сили Заходу. Тому якщо США та їхні союзники будуть боятися провокувати рф, щоб не надавати російським бойовим пропагандистам підстав для їхньої брехливої аргументації й будуть обмежувати потреби України, тоді Захід не матиме жодної альтернативи, крім як відступу – як в Україні, так і в інших регіонах.

Ще однією перешкодою вступу до НАТО є боязнь Заходу ескалації конфлікту. Проте, як показав парад історичної військової техніки на Красній площі у Москві 9 травня 2023 р., можливості конвенційної зброї рф у цьому відношенні вже є суттєво обмежені.

Потрібно зазначити, що сьогодні, через рік і чотири місяці повномасштабної війни в центрі Європи, ядерна загроза стала найбільш реальною, що наголошено Джо Байденем. З одного боку світ розуміє, що використання тактичної ядерної зброї не змінить ситуації на фронті, водночас використання стратегічної зброї також є малоімовірним, оскільки на сьогодні немає жодних свідчень про те, що російський лідер – прихильник апокаліптичних сценаріїв. Зрозумілим залишається єдиний факт, що Путін намагатиметься утримати окуповані ним території якнайдовше. Але стурбованість щодо тривалості війни є обґрунтованою, оскільки із самого початку війни уряд України заявляє про стратегічну необхідність наої держави повернути свою територію повністю, щоб уникнути можливого майбутнього російського вторгнення [11].

Багато громадян України дійшли до висновку, що доки існує росія у своєму поточному стані, вона становитиме постійну загрозу для нашої країни. Це стало особливо очевидним після агресивного вторгнення росії у 2022 р., адже розвіяло сумніви про «братські народи» навіть у проросійськи налаштованих громадян. рф упродовж 2022–2023 рр. здійснює відвертий геноцид українського народу й застосовує стратегію випаленої землі.

Саміт НАТО в липні 2023 р. має значний потенціал для того, щоб сприяти перемозі України. Одним із ключових аспектів може бути забезпечення України більш передовою військовою технологією, що дасть змогу зміцнити її оборону. Важливою також є інтеграція наукового й оборонно-промислового потенціалу України в зусилля з розвитку її

оборонного потенціалу.

Не менш важливою є розробка проєкту «Технології відродження України», що передбачає не лише військові інновації, але й спільні стратегічні галузі зі США і Європою, уключаючи ті, що мають подвійне призначення, як-от ракетно-космічна галузь. Такі ініціативи сприятимуть привабливості інвестицій зі США та Європи, забезпечуючи спільний розвиток технологій і стимулюючи розвиток оборонного сектору України.

Отже, сучасна високотехнологічна зброя для українських оборонних сил, передові технології та інновації, що дають Україні технологічну перевагу, а також ефективні технологічні обмеження для росії, можуть стати реалістичними гарантіями безпеки. Усе це сприятиме перемозі України й вплине на отримання нею повноправного членства в НАТО. Забезпечення технологічного прогресу України та технологічного стримування росії може привести до стабільного миру на декілька десятиліть [13].

Потрібно зауважити, що сьогодні у світовій спільноті вже йдеться про те, що членство України в НАТО, навпаки, не становить загрози безпеці росії. Історія свідчить, що жоден член НАТО ніколи не погрожував нападом на росію. Навпаки, спільні кордони росії з НАТО завжди були напрочуд спокійними й безпечними. Примітно, що так було й за часів Радянського Союзу, і це контрастує з деякими іншими російськими кордонами. Якщо Україна приєднається до НАТО, це значно підвищить безпеку як українських, так і російських кордонів.

Проте, як свідчить теперішня соціально-політична ситуація в рф, інтересом російського народу є не стійкий і тривалий мир, а, на жаль, загарбницька війна в Україні. Отже, у цій ситуації лише вступ України до НАТО зміцнить Альянс і підвищить його здатність протистояти російській агресії. Це значно зменшило б ризик нової війни в Україні, оскільки навіть Путін не готовий вступити у відкриту війну з НАТО. Як результат, російське населення отримало б набагато більше шансів на мирне життя.

Зауважимо, що західні аналітики стверджують, що в інтересах росії мати стабільних, передбачуваних і неагресивних сусідів. Країни-члени НАТО є саме такими сусідами. Якщо Україна приєднається до Альянсу, то це значною мірою зменшить побоювання росії щодо можливого майбутнього реваншу України після завершення нинішньої війни [14].

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, у контексті активного розвитку російської агресії перспектива членства України в НАТО стає все більш актуальною. Деякі дослідники

аргументують, що це може лише посилити рішучість росії воювати, однак зараз існує недостатньо підстав, щоб вважати, що росія застосує ядерну зброю проти України, незважаючи на агресивну риторику путінського режиму. Водночас членство України в НАТО могло б допомогти в забезпеченні її безпеки й стриманні військової агресії росії.

Сьогодні потрібно враховувати внутрішню ситуацію в Україні. Стратегічна мета нашої країни – повернути втрачені території для запобігання майбутнім уторгненням. Тому будь-які довготривалі воєнні дії в країні є не лише результатом зовнішньої агресії. Це також прояв власної політичної й військової позиції як країни, що зосереджує на собі увагу цивілізованого світу.

Для зміцнення своєї оборони Україні потрібна активна технологічна та військова підтримка союзників. Липневий саміт НАТО у Вільнюсі може стати платформою для забезпечення такої підтримки, зокрема через модернізацію озброєння й інтеграцію наукових та оборонних індустрій.

Відповідно, незважаючи на наявні виклики та проблеми, існують перспективи для посилення співпраці України з НАТО, що могло б значно покращити ситуацію в умовах російсько-української війни. Це включає застосування більш активних дипломатичних заходів, підтримку українського оборонного сектору в довготривалій перспективі, інтеграцію України в НАТО. Останнє може слугувати не лише захистом від поточної загрози, але й стратегічним засобом запобігання майбутнім конфліктам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Місюра, А., Паливода, В. (2018). Концептуальні підходи НАТО та ЄС до забезпечення стабільності держави і суспільства у сфері національної безпеки. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-04/NATO-ES-stiykist-59383.pdf>
2. Хаварівська, Г. (2020). Нова стратегія національної безпеки України 2020: реалістична оцінка викликів та загроз. *Ефективність державного управління*, № 4 (20). DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226451>
3. Кравченко, О. (2023). Україну можуть прийняти в НАТО без ПДЧ. LB. URL: https://lb.ua/world/2023/06/16/560924_ukrainu_mozhut_priynyati_nato_bez.html
4. Ситник, Г., Абрамов, В., Сполянчук, В. (2016). Глобальна та національна безпека. Київ: НАДУ, 784 с.
5. Циганов, В. (2004). Національна безпека України/ Національна академія внутрішніх справ України. Київ, 100 с.
6. Горбулін, В., Качинський, А. (2009). Основи національної безпеки України. Київ: Інтертехнологія, 272 с.

7. Богданович, В., Семенченко, А., Єгоров, Ю., Бортник, О. (2007). Теоретико-методологічні засади забезпечення національної безпеки держави у визначальних її сферах: монографія. Київ: Вид. дім «Київ», 370 с.
8. Стужук, Ю., Шпура, М. (2022). Співробітництво України з НАТО: історична ретроспектива та сучасність. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень*, № 3(76). URL: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/view/275493>
9. Нестерцова-Собакар, О. В. (2022). Поглиблення відносин стратегічного партнерства України з організацією Північноатлантичного договору (НАТО) як пріоритетний напрямок захисту національних інтересів у сфері зовнішньополітичної діяльності. *Російсько-українська війна: право, безпеки, світ*. URL: <http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/article/view/966>
10. Відносини з Україною. (2023). НАТО. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm
11. Rohac, D. (2023). Don't Delay Ukraine's Path to NATO Membership. *Foreign Policy*. URL: <https://foreignpolicy.com/2023/06/05/ukraine-russia-nato-membership-summit-vilnius/>
12. Ліка, М. (2023). Вступ України до НАТО: досягнення, проблеми та перспективи. *Чернівецька юридична школа*. URL: <https://law.chnu.edu.ua/vstup-ukrainy-do-nato-dosiahnennia-problemy-ta-perspektyvy/>
13. Горбулін, В. (2023). Реальний шлях до членства в НАТО: три фактори, що стануть запорукою цього. *Українформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3722882-realnij-slah-do-clenstva-v-nato-tri-faktori-zaporuki-cogo.html>
14. Gozman, L. (2023). Why Ukrainian NATO membership would actually be good for Russia. *Atlantic Council*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-ukrainian-nato-membership-would-actually-be-good-for-russia>

REFERENCES

1. Misiura, A., & Palyvoda, V. (2018). Konceptual'ni pidkhody NATO ta ES do zabezpechennia stabil'nosti derzhavy i suspil'stva u sferi natsional'noi bezpeky [Conceptual approaches of NATO and the EU to ensuring the stability of the state and society in the field of national security]. *National Institute for Strategic Studies*. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-04/NATO-ES-stiykist-59383.pdf>
2. Khavarivs'ka, G. (2020). Nova strategiiia natsional'noi bezpeky Ukrainy 2020: realistichna otsinka vyklykiv ta zagroz [New Strategy of National Security of Ukraine 2020: realistic assessment of challenges and threats]. *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, 4 (20). URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.22645>
3. Kravchenko, O. (2023, June 16). Ukrainu mozhut pryiniaty v NATO bez PDCh [Ukraine could be accepted into NATO without MAP]. *LB*. URL: https://lb.ua/world/2023/06/16/560924_ukrainu_mozhut_priynyati_nato_bez.html
4. Sitnik, H., Abramov, V., & Spolianyuk, V. (2016). Hlobal'na ta natsional'na bezpeka [Global and National Security]. Kyiv, 784 p.

5. Tsyhanov, V. (2004). *Natsional'na bezpeka Ukrainy* [National Security of Ukraine]. Kyiv, NAVSU, 100 p.

6. Horbulin, V., & Kachyns'kyi, A. (2009). *Osnovy natsional'noi bezpeky Ukrainy* [Fundamentals of National Security of Ukraine]. Kyiv: Intertekhnolohiia, 272 p.

7. Bohdanovich, V., Semenchenko, A., Yehorov, Yu., & Bortnik, O. (2007). *Teoretyko-metodolohichni zasady zabezpechennia natsional'noi bezpeky derzhavy u viznachal'nykh yiyi sferakh* [Theoretical and methodological principles of ensuring national security in its defining spheres]. Kyiv: Publishing House «Kyiv», 370 p.

8. Stuzhuk, Yu., & Shpura, M. (2022). *Spivrobotnytstvo Ukrainy z NATO: istorychna retrospektyva ta suchasnist'* [Cooperation of Ukraine with NATO: historical retrospective and modernity]. *Collection of scientific works of the Center for Military-Strategic Research*, 3 (76). URL: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/view/275493>

9. Nestertsova-Sobakar', O. V. (2022). *Pohlyblennia vidnosyn stratehichnoho partnerstva Ukrainy z orhanizatsiieiu Pivnichnoatlantychnoho dohovoru (NATO) yak priorytetnyi napriamok zakhystu natsional'nykh interesiv u sferi zovnishn'opolitychnoi diial'nosti* [Deepening of the strategic partnership relations of Ukraine with the North Atlantic Treaty Organization (NATO) as a priority direction for the protection of national interests in the field of foreign policy]. *Russian-Ukrainian War: Law, Security, World*. URL: <http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/article/view/966>

10. *Vidnosyny z Ukrainoiu* [Relations with Ukraine] (2023). NATO. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm

11. Rohac, D. (2023, June 5). *Don't Delay Ukraine's Path to NATO Membership*. *Foreign Policy*. URL: <https://foreignpolicy.com/2023/06/05/ukraine-russia-nato-membership-summit-vilnius/>

12. Il'ika, M. (2023). *Vstup Ukrainy do NATO: dosiahnennia, problemy ta perspektyvy* [Ukraine's entry into NATO: achievements, problems and prospects]. *Chernivtsi Law School*. URL: <https://law.chnu.edu.ua/vstup-ukrainy-do-nato-dosiahnennia-problemy-ta-perspektyvy/>

13. Horbulin, V. (2023). *Real'nyi shliakh do chlenstva v NATO: tri faktory, shcho stanut' zaporukoiu ts'oho* [The real path to NATO membership: three factors that will guarantee this]. *Ukrinform*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3722882-realnij-slah-do-clenstva-v-nato-tri-faktori-zaporuki-cogo.html>

14. Gozman, L. (2023). *Why Ukrainian NATO membership would actually be good for Russia*. *Atlantic Council*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-ukrainian-nato-membership-would-actually-be-good-for-russia/>

Матеріал надійшов до редакції 19.04.2023 р.